

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, kézbesítve:

Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónapra . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felolvasó szerkesztő:

SIMONISTVÁN.

Lapkiadó:

HORVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve

Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.50 kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónapra . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 442. szám.

A birói függetlenség.

Irta: Benedek János
országgyűlési képviselő.

Debrecen, december 1.

Lassanként teljesen szétmállik mindaz a papíroszlány, amelynek sárguló lapjain egy-egy alkotmánybiztosítékot képező törvénycikkei elhalványuló betűi sápadoztak. Mert papírosan sok szép írott bizonyosága van annak, hogy a magyar törvényhozásnak mindig gondja volt a féltett kincs gyanúját őrzött alkotmányosságunk nemcsak elvben való kimondására, hanem törvényes rendelkezésekkel való megerősítésére is.

Igen alkotmánybiztosítékunk volt eddig a birói függetlenség s eddigelé nem is igen merészkedtek a kormányok eldöntögetni azokat a védőoszlopokat, amikkel törvényeink ezt a szép jogunkat körülbástyázták.

A birói függetlenség intézményes biztosítása nemcsak alkotmányosságunknak volt disze és hatalmas védvára, de fontos jelentősége volt egyik leghatalmasabb tényezője annak, a tiszteleknek és rendületlen bizalomnak, mellyel az ország népe az igazságszolgáltatás részrehajlatlansága felelőre eredő hatalmi presszióktól való mentessége iránt viseltetett. A birói függetlenségnek pedig leghatározottabb fundamentuma volt a bírák elmozdíthatatlansága.

Sajnos, az utóbbi évtized sok újabb törvényhozási alkotása tartalmára volt a birói függetlenségnek. Magát a nagy elvet nem merték ugyan nyíltan megtagadni; de sok olyan intézkedési jogot nyert a végrehajtó hatalom, —

mellyei ugyancsak módjában van ránehézkedni az igazságszolgáltatás legfőbb tényezőire: a bírákra.

Pedig alkotmányfejlődésünk történetében korszakalkotó jelentőségű mozzanat volt, mikor az igazságszolgáltatást érválasztották s függetlenné tették a végrehajtó hatalomtól.

Az a körülmény, miszerint a bírák kinevezése előléptetése a mindenkor kormányok hatalmi körébe tartozik, már magában véve is nagyon alkalmas eszközt ad a kormány kezébe s jelentékeny befolyást biztosít a kormánynak az igazságszolgáltatás ezen szerveivel szemben. Bírának ügyészekké való kinevezése, táblához és kúriához tanácsjegyzőkké való kinevezése s onnan ismét tetszésszerűen helyre való beosztása, ügyészi megbízások visszavonása mindmennyi olyan dolgok, melyek a valóságban nagyban hozzájárulnak a kormányhatalom növeléséhez a bírakkal szemben. S e tekintetben a bírák áthelyezésekkel való zaklatása már a kormány kezébe esett eszköz lett, amivel bármikor élhet, sőt élt is már nem egyszer.

Mindazonáltal a birói függetlenség legalább elvben és törvényes intézményeink keretében idáig mind végig fennmaradt. Ma azonban a birói függetlenség ezen biztosítéka zátonyra jutott; s csak a nagyban is közel álló jövő fogja megmutatni, nem sodródott-e halálos veszedelem örvényébe?

A polgári perrendtartás életbeieptetéséről szóló törvényjavaslat 78. §-a ez a veszedelmes zátony, mely szerint a kormánynak négy éven belül joga lesz a bírakat tetszés szerint áthelyezni, kicserélni, sőt még saját akaratok ellenére

is nyugdíjazni. Szóval valóságos ostrom-állapotba kerülne ez által a birói kar és senki sem lehet nyugodt afelelő: megmarad-e mostani székhelyén, sőt hogy megmarad-e egyáltalán működő bírónak s nem fog-e vele szemben is alkalmaztatni az ugynevezett kényszer-nyugdíjazás.

Azzal indokolja az igazságügyminiszter ezt az általános megütközéssel fogadott tervezetet, hogy az új polgári perrendtartás olyan kiváló birói kart igényel, hogy a hasznavehetetlen vagy alkalmatlan elemeket teljesen ki kell küszöbölni a bíróság kebeléből.

Valóságos statáriális jogot nyerne ezzel a kormány a bírák fölött. És pedig nemcsak ideiglenesig tartó abszolút hatalmat, hanem huzamos időre terjedő hatalmat, amely egyelőre csak 4 esztendőre van ugyan tervezve véve, de semmi garancia nincs arra nézve: nem lesz-e meghosszabbítva ez a négy év tízre, huszra, vagy talán mindörökre?

Méltán ütközött meg e tervezett intézkedésen az ellenzék, sőt nemcsak az ellenzék, de megütköztek még a kormányt támogató munkapárt önálló véleménygel bíró, szaktekintélyűkre valamit tartó jogász tagjai is.

És Mármily fenyegetőleg lépett is fel az igazságügyminiszter, ki tárcáját kötötte ehhez az ominózus 78-ik szakaszhoz: nem hisszük, hogy ez a tervezet többséget kapjon a képviselőházban.

Azaz pardon: mégis elhiszük, ha a kormány minden áron akarja, bizonyára keresztül is fogja hajtani akaratát. S a mi akkor be fog

Szegény lélek!

Irta: Jules Lemaitre.

Ha szánalmat kellene érezni minden fájdalom iránt, egy becsületes ember szíve és élete nem lenne elég hozzá. Azzal kezdődök, hogy sajnálkozunk a heves és tragikus fájdalmak fölött, melyek szemet szurnak. De a többiek, amelyek szerények, amelyeket szelidség s látszólagos derűtség takar el? Vannak hallgatag elfojtott végzetek, hol a fájdalom annyira titkos és olyan egyenletes folytonosságban, olyan kevés lármát üt, hogy eszünkbe sem jut sajnálkozni fölöttük. Pedig misem méltóbb szánalomra, mint ezek a nyugtalan magános lelkek, melyek esengve készek odaadni magukat és amelyeket senk isem akar elvenni, melyek észrevétel nélkül és meddően pazarolják el kincseiket és amelyeket kívülről érintetlenül, de bensőleg összemarcangolva visz el a halál, mert ők maguk megemésztették magukat.

Mérisols Lujza gyászok, bánatok és csapások által szomorúvá tett gyermekkor és első ifjuság után árva maradt husz éves korában.

Szegény volt és rajzórákat akart adni. Mert közbecsülésben élő nevet viselt s mert családja egykor egyike volt a legmódosabbaknak a városban, könnyen talált tanítványokat s fenn tarthatta magát.

Egy ódon utcában, zárdák és nevelő intézetek közelében lakott régi butorai közt, miket megmenekített a szülői ingóságából. Egy vén

asszony volt mellette, ki még az édesanyjáról maradt rá. Csak az óráira járt ki s legjobban a miséken, vecsernyéken, vasárnapokon érezte magát.

Szép lett volna, ha vidám lett volna. Arconjáról kissé keményeknek látszottak, ha nyugodt volt, mint történni szokott, ha sokat szenvedett az ember, valamint h akénytelen majdnem minden érzelmét magába fojtani. De szép szomorú s gyöngéd szemek voltak, elegáns volt mindig fekete ruhájában, elbűvölő szerénységgel és komolysággal.

És ez a szigorú leány nagy szükségét érezte, hogy szeressen. Egész hévvel ragaszkodott a növendékeihez, ha kedvesek és szelídek voltak és valahányszor egyik vagy másik megszünt leckét venni tőle, mert férjhez ment és távozott a városból. Lujza kisasszony nagy szív-fájdalmat érzett miatta.

Egy ízben egyik növendékének a bátyja kissé udvarolgatni kezdett neki. Csinos tüzérhadnagy volt, jó fiu, kit mulattatott ez a játék, minden rossz szándék nélkül. Három hónap elteltével a tiszt a város egyik leányával kelt egybe, ki szintén a Mérisols kisasszony növendéke volt, még pedig az, akit legjobban szeretett mindnyájok közt.

Ujra kezdte munkás életét. Most már vén leánynak tekintették, egész büszkén mindinkább félre húzódott, félt bizonyos jóindulatoktól, elutasította a meghívásokat, még családjának régi barátai részéről is, mert tartott tőle, hogy

ha elfogadja, egy kissé mint tanítónővel bánanak vele, ugyanakkor, mint ambuláns tanítónő a város házai közt, látott családi jeleneteket és gyakran szerelmi történeteket, melyek még kínosabbá tették ránézve szívének elszigeteltségét.

Vén cseléde egybe dönt. Lujza ápolta, magánál tartotta őt, más cselédet fogadott, kimerítette megtakarított kevés pénzeszközét, megkettőzött buzgalommal dolgozott, újabb leckéket keresett.

Végre harmincöt éves korában az ötven esztendőes Maucroix megkérte a kezét. Derék ember, a császárság alatt szenátor, nagyon gazdag, köztisztviselőben élő egyéniség. Mérisols kisasszony igent mondott; félt az örökös egyedüllétől. Különben is annyit küzdött, hogy már belefáradt. Maucroixt nemsokára szelítette meg. Lujza nyolc esztendeig ápolta őt, lecsukta a szemét és megsíratta.

Még egyszer egyedül maradt a világon, még mindig fiatal, gyöngédségtől duzzadó szívvel és nem tudta, mit csináljon vele. Most már gazdag volt, jótékonyagra adta magát és unatkozott. Szegény szíve még egyre gyötörtte: szüksége volt valakire, akit minden erejével szeressen.

Vasárnaponként a dominikusok templomába szokott misére járni. Itt egy fiatal pap prédikációi annyira meghatózták, hogy egy alkalommal felekezett őt a sekrestyében, gratulált neki fényesen, könnyes szemekkel, taná-

következni: az a bírói függetlenség végleges csődje lesz.

Hát nem elég rámutatnunk a bírói függetlenségnek már eddig is tapasztalt megromlására?

A kir. Kuriának a képviselőház törvénytelen feloszlításakor tanúsított magatartására? A választási petíciók dolgában lefolytatott komédiákra? Hát már a független bírák is az áthelyezett, ide-oda dobált szegény vasutasok sorsára jutnak, kiket az ország északi pólusairól a déli határszélre helyeznek ha választáskor nem a kormány mellett tartottak?

Tiltakoznunk kell a további jogfosztás a kormányhatalom igazságtalan növelése ellen.

Elvették már gazdasági önállóságunkat; hadseregünk szolgálati nyelvét törvényesen átadják elismertetni a német nyelvet; megfojtották a municipális önkormányzatot a kormány főispánjai s a főispán szolgabírói; most egyik legszebb alkotmánybiztosítékunk életpölcéjére, a bírói függetlenségre intéznek halálos csapást.

Ezt nevezik nemzeti munkának. Ilyen munka mellett marad-e még valamije a nemzetnek?

Közös minisztertanács Bécsben. A jövő hét elején, kedden, közös minisztertanács lesz Bécsben gróf Aehrenthal külügyminiszter elnöksége alatt. A minisztertanácsban részt vesz Khuen-Hédéráry Károly gróf miniszterelnök is, aki erre az időre megszakítja semmeringi pihenését és Bécsbe jön. A minisztertanács a közös költségvetést intézi el, valamint dönt ama módosítások ügyében, melyeket a két kormány akar tenni a véderőreformon. Így döntésre kerül az alábbi kérdés is.

Mindenféle Nyomtatványokat

HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomtatás

Darabos-árak 7. sz. a

csot kért főle olvasmányait illetőleg s majd nem boldogan távozott.

Ujra felkereste a fiatal papot, hirtelen, legyen az ő leki vezére. Eibeszéte néni az életét, bevallotta szive ürességét. Mit tegyen, hogy azt befűljön? És valahányszor a lányának szólította őt, elgondolta, hogy hiszen a fia lehetne.

— Leányom, mondta neki a pap, inkább anyámnak szólíthatnám és maga engemet fiának.... Akar-e valóban anyám és utmatörő lenni? És ő is meggýönt az asszony-nak... Ettől fogva pompás volt az élete. Fia volt tehát neki. Minden délelőt ott volt a misén, bejárt a sekrestyében, rakosgatta a papi ruhákat, tisztogatott, rendezett mindent és emellett «irányította» a fiát, témákat adott neki a prédikációhoz, sőt néha meg is korholta, a mért lesz telenebbül társágot néha a nőkkel.

Egy ízben egy talpig feketébe öltözött fiatal nőt látott távozni a sekrestyéből. Roppant féltékenység szállta meg. De nem szólt semmit. Pár nap múlva gyónni akart és a gyónószék-ből ugyanazt a nőt látta kiépni könyttől ázott arccal.

Maucroixné oda rohant.

— Fiam, én öreg vagyok, mondta a papnak, és ha neked nagyobb is a tudományod meg az erényed mint nekem, a mindenható kegyelme engemet nagyobb tapasztalattal feladott meg. Azt mondom tehát neked, vigyázz magadra. Veszélyes dolog a te korodban óra

Országgyűlés.

Törvényjavaslat a debreceni és pozsonyi egyetemről.

A KÉPVISELŐHÁZ ULÉSE.

A képviselőház mai ülésén fontos és nagy esemény történt mireánk debreceniekre nézve: Zichy János kultuszminiszter bejelentette a debreceni és pozsonyi magyar királyi tudományegyetemnek felállításáról szóló törvényjavaslatot.

Testet öltött tehát az ige: a kormány eleget tett ígéretének és a harmadik egyetemet nekünk, a negyediket pedig a miénkkel egyidejűleg Pozsonynak ítélte oda.

A törvényjavaslat most már a közasztalán fekszik és most már csak idő kérdése, hogy mikor kezdenek hozzá az egyetem felállításának munkáihoz.

Zichy János gróf törvényjavaslata az epilogusa Debrecen városának az egyetemért való küzdelmének. Hogy Pozsony is kapott egyetemet, azon nekünk semmi okunk sincs szomorodni. Debrecen és Pozsonyon kívül még más magyar városok is remélhetnek főiskolákat. A többi európai államokban nem egyetlen egyetem sugározza a kultúra és tudomány fényét. Amint a kultuszminiszter statisztikai kimutatása is közli, Magyarországon van a legkevesebb főiskola az összes európai kultúr államok között.

Mesebeszéd az, hogy az egyetemek szaporításával nőni fog a proe arizmus; hogy gazdasági erők vonatnak el ezáltal a nemzet-től, — az igazság az, hogy az egyetemek szaporításával új és új tudományos fókuszokat létesítünk, amelyek mind hatalmas tevé-zőivé lesznek nemzeti fejlődésünknek. Magyarország csak jól remélhet attól, ha főiskoláinak a száma szaporodni fog. Szegeden tudományos egyetemet, Kolozsváron és Pozsonyban műegyetemet akar létesíteni a kormány a közel jövőben. Ha ezek mind megvalósulhatnak, akkor bátran mehet neki Magyarország a kultúr államok küzdelmének, nemes ve s engésének. — Reméljük, hogy a debreceni egyetem rövid idő

hosszat hallgatni fiatal nők gyónását, mint aminő ez is volt.

Mintha arculcsapás szele érte volna a fiatal pap ábrázatát. Felegyenesedett és büszkén oda szólt az asszonynak:

— Maucroixné asszonyom, megíltom, hallja, megíltom, hogy az én papi életembe betolakodjék és olyanba ártsa magát, ami csak az istenre és én rám tartozik!

S nagy léptekkel távozott a sekrestyéből. Maucroixné térdre borult. Másnap fájdalomtól megfőrvé s készen, hogy megalázza magát, visszatért a zárdába. A kapus azonban értesére adta, hogy a fiatal pap nincs otthon.

Megértette, hogy vége mindennek. Solonban volt egy ódon kastélya: oda menekült. Ott élt egy évig teljes elvonultságban, vagyis inkább halódott napról-napra majbajával, melyet az utóbbi izgalmak még súlyosabbá tettek. Amint végét közeledni érezte, kérte az apácát, aki ápolta, írja meg a papnak, hogy halálán van.

A pap válasza későn érkezett.

— Anyám, anyám, futok... Minden feledve van!... Oh, mennyit sirtam isten előtt sib.... «Fiad» volt az aláírás.

Az apáca, aki ezt a levelet kézhez kapta, felhatalmazva érezte magát, hogy felbontsa és egy kissé meg volt tőle lepődve és felháborodva.

alatt csak számra lesz harmadik, de jelentőségre nézve első!

Rövid fővárosi vita után ma megkezdte a képviselőház a kereskedelmi költségvetés tárgyalását. Heltai Ferenc részletesen fejtegette az államvasutak mizériáit, hangoztatta, hogy a vagonhiány az idén valósággal katasztrofális jellegűt öltött és kiszámíthatatlan károkat okozott az ország mezőgazdaságának, iparának és kereskedelmének. Nem ismeri el a felhozott kifogásokat, mert az egész jelenlegi rendszerbe van hiba. Ezen rendszeren változtatni kell. Sürgeti az anyagbeszerzések változtatását is és a központosítás mellett tör ándzsát. A pályaudvarok kérdésének rendezését mielőbb szükségesnek tartja, mert a mit ma száz millióval meg lehet csinálni, azt majd két-három év múlva kétszázmillióból kell rendezni.

A Ház minden szó lidalán nagy figyelemmel hallgaták az előadót.

A debreceni és pozsonyi egyetem.

Návay Lajos elnök feltizenegykör megnyitja az ülést, Napirenden van az 1912. évi állam költségvetés részletes tárgyalása.

A jegyzőkönyv hitelesítése és az előterjesztések után

gróf Zichy János kultuszminiszter bejelentette a debreceni és a pozsonyi tudományegyetemről szóló törvényjavaslatot. (Eljenzés.)

A javaslatnak mindössze hét paragrafusa van s a törvény végrehajtásával a válás és közoktatásügyi, a belügyi és a pénzügyminiszteriumok bizatnak meg.

Az elnök a jelelmes és alapos indokolásban a harmadik egyetem egész történetét elmondja. A mozgalmat 1876-ban a pozsonyi jogakadémia tanárai indították meg, akik emlékiratban a jogakadémia egyetemmé való kibővítését kérték Deák Ferenc-egyetem néven.

Treort 1885-ben elkészítette törvényjavaslatát a pozsonyi egyetemről, de Győr, Szeged, és Kassa is jelentkeztek egyetemért. A budapesti egyetem nagy túllömöttsége állandóan életben tartotta a kérdést.

A következő miniszter, gróf Csáky Albin, ellene volt a harmadik egyetem felállításának, ugyancsak ellene volt utóda báró Eötvös Lóránd is. Ebben az időben jelent meg Berzeviczy Albert nagy tanulmánya erről a kérdésről, amely ugyancsak eldöntötte a kérdést. Még pedig a harmadik egyetem javára.

Néhány statisztikai táblázatot is közöl a tervezet, — amelyből megtudjuk, hogy legtöbb egyeteme a német birodalomnak van: 21, utána Anglia következik: 18, majd Olaszország: 17, Franciaország: 16 egyetemmel. A tervezet szerint Debrecenben pedig református hittudományi, jogi, bölcsészeti és természettudományi — Pozsonyban jogi, természettudományi és orvosi fakultás lesz.

Polónyi és a gázgyár.

Polónyi Géza reflexiói Heltai Ferenc és Farkas Pál tegnapi beszédeire. Heltai Ferencnek aki igazgatója volt azelőtt is a gázgyárnak, tudnia kellett a fővárosnak a gázgyárral kötött szerződéséről, ha másképpen nem, levéltári adatokból Neki, (Polónyinak), nem lehetett tudomása a szerződésről, mert a szerződés 79-ben jött létre, ő pedig 81-ben lett törvényhatósági bizottsági tag. Farkas Pálnak pedig azt válaszolja, hogy már elhagyta a szabadkőművesek pártjait. Bár nem szabadkőműves, de szabadkőműves korából őrzött emlékeit tisztelőben tartja.

Heltai Ferenc: Azt mondtam és mondom, hogy a 79-ben létrejött szerződés keletkezésére semmiféle befolyásom nem voltam, mert sokkal fiatalabb bizottsági tag vagyok, legfeljebb az az idegenvezető lehetett befolyásom, akiről Vázsonyi beszélt. Polónyi becsületét nem akarta sérteni.

Polónyi Géza: Arról nem is volt szó!

Heltai Ferenc: Csak azt mondtam, hogy ön már 79-ben is bizottsági tag volt.

Polónyi Géza: Nem voltam, csak 1881 óta vagyok.

Heltai Ferenc: Akkor visszavonok mindent, veszik az egész.

A kereskedelmi tárca.

A rövid vita után Heltai Ferenc, a kereskedelmi tárca előadója ismerteti a kereskedelmi tárca költségvetését. Bemutatja a tárca mérlegét, amely az idén harminchat millió koronával kedvezőbb. Ismerteti az egyes tételeket — a beruházásokat. Az utak kiépítését és államosítást, mint országos érdeket sürgeti és kéri a kereskedelmi minisztert, találjon fedezetet ennek a költségeire.

Az államvasut hajairói beszél.

A hiányokat pótolni kell. Legnagyobb baj, hogy egyik ügyosztály nem törődik a másikkal — valóságos letargiában van a szeniéjzet — mert sem erkölcsi, sem anyagi érdek nem fizti őket az államvasutakhoz. Ennek oka a fizetési és előléptetési rendszer. Soron kívüli 25 százaléknak léphet elő. Ha most leszámítjuk a protekciókat...

Lengyel Zoltán: Akkor, akkor nem marad semmi!

Heltai Ferenc: Nem éppen semmi, de nagyon kevés. (Derűtség.) Ezt a nagy kérdést meg kell oldani, meg van győződve, hogy ezzel sok bajnak az oka tűnik el.

Legfontosabb kérdés az államvasutak jövedelmezősége, az anyagbeszerzés, és az anyagfelhasználás módja. Nálunk minden vasut külön-külön szerzi be az anyagszereit, a kocsikat és az összes forgalmi eszközöket, majdnem olyan módon, hogy kizárt dolog a hatályos élenörzés. Németországban mindez egyöntetű valamennyi vasutnál. Léteieni kell egy központi szervet, amely elátja az összes vasutak anyagbeszerzését.

Meg van győződve, hogy a kereskedelmi kormány a reábizott érdekeket az ország javára fogja szolgálni, a közérdek felkiismeretes istápolásával. Ebben a reményben kéri a javaslat elfogadását.

Reök István elismerését fejezi ki a kereskedelmi kormány iránt. Örül, hogy az iparoktatás terén kiváló eredmények mutatkoznak. Ez nagy lépés az iparfejlesztés útján. Az iparpártotásra szerinte kevés pénzt fordít a kereskedelmi miniszterium. A tárca részletkérdéseivel foglalkozik, bírálja a költségvetést, amelyet nem fogad el.

Egyetemek.**A tudományegyetemek után műegyetem.**

Komolynak vehető híradások vannak arról, hogy az egyetemek szaporítására irányuló akciójában már a műegyetem kérdéséig jutott el a kormány, sőt talán a döntésen is túl volna már, amennyiben a második műegyetem felállítására határozta el magát.

A műegyetem decentralizációjának kérdése megvitatásul csak azon a ponton kínál fel magát, ahol a népművelődési érdekek mellett figyelmet a nemzeti érdekek is követelnek.

A kormány Debreczenben és Pozsonyban állapodott meg és ebben a választásban jó lelkiismerettel nyugodhatott meg a nemzet. Az egyetemet Debreczen és Pozsony is megérdemli: nyilvánvaló, hogy ezt a két várost azért szemelte ki a kormány, mert csak e két városban érvényesülhetnek azok a tendenciák, amelyek a decentralizáció ügyét nemzeti kötelességé avatják. A szintizista Debreczen, mint kiemelkedő kultur-sziget, a magyar tengerből emelkedik ki Messze földön magyarság veszi körül, határának legmesszebb pontján se találkozik nemzetiségi pontokkal, nemzetiségi vidékkel, nemzetiségi néppel soha nem is érintkezett. Debreczent is azért szemelték ki egyetemi városnak, mert a nemzet politikai érdekei követelték ide az egyetemet. Nyilvánvaló, hogy nekünk protestánsoknak akartak kedvezni ezzel a megoldással és az egyetem-szaporítás ere-

dendő okai csakis ebben a megoldásban érvényesülhetnek. Hogy Debreczenre esett a választás, azt az egész ország csak jó szívvvel fogadhatja.

Félő azonban, hogy a kormány csatlakozni fog azokban a várakozásokban, amiket ez irányban fűzött a pozsonyi egyetemhez. Földrajzi elhelyezkedésénél fogva Pozsony csakugyan alkalmasnak látszik arra, hogy a nemzeti ifjúságot erősebb szálakkal kapcsolja a magyarsághoz. Nagy részben tót ajku lakosság veszi körül és sokféle érdek és sokféle lehetőség Pozsony felé irányítaná ezeket, mint határvegi város pedig feltartóztatná a Bécs felé törőket. Csak hogy a tót ifjúságnak csak elenyésző kis része keresi fel a bécsi egyetemet, a zöme Prágába megy, ahol dus alapítványokkal magasztalják. Nagyon erős a magyarság vonzási ereje, de nem olyan erős, hogy megbirkózhassék a cseh pénzzel és a tót ifjúság — szinte bizonyos — a jövőben is inkább Prágába megy szláv kulturát és magyar gyűlöletet szívni magába, mint Pozsonyba éhezni és megbarátkozni a magyarság imperiális eszméjével.

A dolog tehát úgy áll, hogy két gyönyörű, fejlesztésre érdemes és kulturmisszióra mindenképpen hivatott városunk egyetemhez jutott, a felsőbb oktatás problémája is megoldást nyert, sőt a decentralizáció eszmje is megvalósult legbensőbb lényegében. Vagyis: meg fognak szünni azok a mizériák, amelyek a fővárosi egyetemek túllömöttségéből keletkeztek, a magyar ifjúságot új művelődési központok felé terelhetjük.

Amde nem csupán ezért kell felsőbb intézményeket adni ezeknek a városoknak, kell adni azért, mert megszorítottuk a tudományegyetemeket, ami a decentralizáció áldásán kívül a tudományos proletáriátus megszorodásának veszedelmét is magával hozta. Mennyivel több lesz a tudományos pályákra tóduló ifjúság, ha nem gondoskodunk arról, hogy az ifjúságot más pályára terelhessük.

Különben se indokolt, hogy éppen most, mikor a magyar ipar és kereskedelem részére új érvényesítési területek nyíltak meg a Balkán felé, mi csaknem kizárólag improduktív pályákra édesgessük az ifjúságot. Műegyetemek és felsőbb gazdasági szakiskolákat kell állítani és ha a feladatnak ezt a részét jól és okosan akarjuk megoldani, akkor ügyelni kell arra, hogy érvényesülhessenek a nemzet érdekei.

Az osztrák harci párt veresége.**A vezérkari főnök lemondása**

Megtörtént, amit már a Schönaich-válság idején emlegettek: báró hőtendorfi Conrad vezérkari főnök lemondott állásáról és a király tegnap délelőtt külön kihallgatáson tudatta vele, hogy lemondását elfogadta.

Conrad kihallgatása után báró Bolfras, a katonai kabinetiroda főnöke megjelent lovag Auffenberg hadügyminiszternél és tudatta vele, hogy a király a vezérkari főnök lemondását elfogadta. A hadügyminiszter ekkor a Belvedere-be hajtattott és kihallgatáson jelent meg a trónörökös előtt. E kihallgatáson szóba került az utód kérdése és ekkor történt meg a döntés, hogy az új vezérkari főnök Schemua Balázs hadügyminiszteriumi osztályfőnök lesz.

Délután öt órakor Aehrenthal közös külügyminiszter jelent meg külön kihallgatáson a királynál.

Conrad lemondásának híre először a bécsi katonai kaszinóban terjedt el, ahová Conrad barátai, magasrangú vezérkari tisztek, hozták

el a hírt. Nagy meglepetést keltett a dolog és hamarosan meg táviratozták külföldre is. Külföldről, különösen Berlinből és Rómából még ez éj folyamán erősen érdeklődtek a lemondás okai után. A Berlinből érkezett jelentések szerint ott úgy fogják fel Conrad távozását, hogy az az osztrák katonai párt, a harci párt vereségét jelenti. Rómában kedvező benyomást tett Conrad lemondása, mert bizonyos, hogy részben Olaszországgal szemben való politikája bukatta meg a vezérkari főnököt.

Az egyik bécsi lap, amely mindig közeli összeköttetést tartott fen Conraddal, azt jelenti, hogy a vezérkari főnököt távozása alkalmából a trónörökös bizalmának és szimpátiájának jeleivel halmozta el. Ugyancsak ez a lap azt jelenti, hogy a volt vezérkari főnököt a király hadseregfelügyelővé nevezi ki. Ezzel szemben utalunk kell arra, hogy ez idő szerint egy hadseregfelügyelői állás sincs üresedésben és így valószínű, hogy Conrad előbb hosszabb szabadságra megy. Természetes, hogy távozása alkalmából kap valami magasabb kitüntetést. Valószínű, hogy a Szent-István-rend nagykeresztjét fogja kapni.

Az utód kérdésére tehát már megtörtént a döntés. Az új vezérkari főnök Schemua Balázs hadügyminiszteriumi osztályfőnök lesz, bár emlegettek Potiorek boszniai tartományi főnök nevét is. Schemua jelenleg 55 éves. Klagenfurtban született és hosszabb ideig szolgált Magyarországon is, Miskolcon. 1905-ben vezérőrnagy, majd nemsokára tábornagy lett és mint ilyen hívták be a hadügyminiszterium osztályfőnöki állására.

A kelemetlen levelezőlapok.**Az elvált asszony bosszúja.**

Nagyon érdekes és mulatságos eset ad most dolgot a rendőrségnek. Egy férj fordult támogatásért a rendőrséghez elvált felesége ellen, aki Amerikába vándorolt és exférjét onnan is üldözi. A nem mindennapi eset, amelyről mostanában mosolyogva beszélnek a kávéházakban, a következő:

Egy nagyiparos évekkal ezelőtt elvált a feleségétől. Kiadta az asszonynak együttes keresményük felét. Az asszony Aradra költözött, de ott sem volt sokáig maradása. Rövid aradi tartózkodása után Fiumében hajóra ült, búcsút mondott Magyarországnak és kivándorolt Braziliába. Aradon egy fiatalemberrel ismerkedett meg az asszony, vagyonának tetemes részét ráparazolta a lovagra s így meglehetősen megnyírbált vagyonnal ment ki az Újvilágba szerencsét próbálni.

Ugy látszik azonban az egyedüllet nem volt ingere a szemrevaló asszonynak s talán a lelkiismeret is gyötörte. Elég az hozzá, hogy egy szép napon levelet irt elvált férjéhez, a szóban forgó nagyiparoshoz és arra kérte, hogy fogadja vissza. A nagyiparos azonban nem volt hajlandó himen rózsaláncait, amelyet egyszer már szétépett, ismét magára venni és ridegen tudtára adta az asszonynak, hogy csak maradjon Braziliában.

A visszautasított asszony ekkor furcsa módját választotta a bosszunak. Tömegével küldte a nyílt képeslapokat a nagyiparos lakására. A képeslapok torzalakokat, gyalázkodó szövegeket tartalmaztak s méltán bánthatták a férjét, aki azonban kénytelen volt tűrni a távolból eredő üldözést.

Az asszony azonban ezzel még nem fejezte be bosszuművét. Egyszerre csak a kávéházakba küldte elvált férje címére a gyalázkodó levelezőlapokat. A kasszában szokták kitenni a kávéházba érkezett postát s így természetes, hogy a nagyiparos címére érkezett furcsa levelezőlapokat csak az nem látta, aki nem akarta. A különös posta-küldemények természetesen élénk derűtséget keltettek a nagyiparos rovására, aki végül arra kérte a főkapitányt, védje meg ezektől a szekaturáktól. A főkapitány meg fogja keresni a rio de jaueirói rendőrhatalóságot, hogy tiltsa el az asszonyt a kipellengérező gyalázkodó levelezőlapok küldésétől.

UJDONSÁGOK

A 'Debreceni' szerkesztősége és kiadóhivatala Danabos-u. 7. sz. a
Telefon 412.

CURIENNE ASSZONY

Debrecen, dec. 1.

Pardon!... hogy ilyen internacionális témát vetek fel, de tartozok vele... A Nobel-díj már csak összegénél fogva is megérdemli ezt... Egoé... Curienne asszony van a tollhegyen, kiről szelvényben, hosszában beszél először a tudományos világ, másodsor a közvélemény, ez a százfejtű szörnyeteg. S halljuk meg csak mit beszél az egyik és mit a másik? A tudományos világ hódolatát borul le a Lavoisier szellemétől megittasult egyszerű nő előtt, aki feltalálta a rádiómat, — míg a közvélemény száznyelvét nyugtatgatva kaján Mefistói mosollyal suttogja «Ez igen... ez Curienne asszony a Sorbonni egyetem tanárnője, aki első aszistentével megszökött... S hajrá!... veszett hírel is költötték a kiváló nőnek addig is... míg a dolog valótlanúsága kiderült...

Igy tehát Curienne asszony a tudományos világ ítélete szerint érdemes, a közvélemény szerint pedig méltatlan a nagyjösszegű Nobel-díjra...

Pardonne? ismét pardon... hogy a magam nézetét is kinyilvánítom a nagyjérdemű zsüri döntése előtt, mert Curienne asszony a szerelem dolgában sem közönséges lény s egyáltalában nem ítéltető el, hogy túllépte a terdes társadalmi rendszer korlátait és papi áldással egybekötött ceremónia nélkül azt csinálta, amit a szív diktált, vagy amit az annyit óhajtott szabad szerelem szent tanai megengedtek...

Másrészt Curienne asszony nagy elme, zseninek pedig a félrelépés, hisztériáságig menő szeszélyesség is szabadalmában van... Byron nem elhagyta-e első feleségét, mely eset után az egész Anglia feldúlt családi szentségének köveivel dobálta meg őt? Nem változtak-e Heine zserelmei, mint sokszinű caleidoskop képei? Nem külön, társadalmi szabályokat megvető volt-e Petőfi??... miért ne lenne az Curienne asszony is, amiért ő nő, miért ne lehetne a nőknek is joguk, ha nagy elmék a külön-ködékre, sőt a tiltott szeretkezésre is? Curienne asszonyt e tekintetben is csak dicséret illeti, mert ő az, aki a nagy elméknek a jogait a nők körében is megakarja honosítani...

Ítéle el hát őt a közvélemény, amiért az ősi társadalmi korlátokat átépve szerettén én etette után még inkább érdemesnek tartom a Nobel-díjra... Hallelujja neked Curienne asszony... Hallelujja... **Sigma.**

— **Vasárnapi istentiszteletek.** December 3-án prédikálni fognak a következők: a Nagytemplomban prédikál tisz. Gaborjáni Szabó Gábor lelkész; a Nagytemplomban ágendázik tisz. Konrád Zoltán lelkész; a Kistemplomban prédikál nt. Dicsőfi József lelkész; a Kistemplomban ágendázik nt. Szele Miklós tanár; a Kossuth-templomban tisz. Demeter Gyula lelkész; a Kossuth-templomban ágendázik nt. Uray Sándor lelkész; az Ispoltáji templomban prédikál Könyves Tóth Kálmán lelkész; az Ispoltáji templomban ágendázik Polgár Gyula lelkész; a Csapókeri Imaházban prédikál nt. Kovács János vallások. lelkész; a Homokkerü Imaházban prédikál nt. Boér Károly vallások. lelkész.

— **A vasutas szövetség választmányi ülése.** Ma december 2-án este fél nyolc órakor a vasúti étterem külön helyiségében a vasutas szövetség debreceni kerülete választmányi ülést tart. Az ülés folyó ügyeken kívüli főleg a mélyen sérelmes és az egész vasutaságot elkeserítő, — megdöbbentő drágasági pótlék tervezettel külön foglalkozni. A kerületek, a központtal egyetértőleg, egyöntetűen óhajtanak a kérdésben megnyilatkozni, a drágasági pótlék ügyének méltányosabb megoldását kérve a kormánytól. E fellépés módjait megvitatása képezvén az ülés fő tárgyát, a választmányi tagok minden bizalommal teljes számban jelen lesznek az ülésen. A vasutaság körében ép úgy mint az állami tisztviselői körében igen óriási az elkeseredés.

— **A ref. egyház paróchiális bizottsága** ma délután négy órakor az egyház tanácstermében gyűlésezik.

— **Lévay József és a Csokonai-kör.** Lévay József, a napokban ünnepelt, ősz költő a következő levéllel köszönte meg a Csokonai-kör üdvözlését: A Kisfaludy Társaság főúri évi november hó 19-én itt Miskolcon ünnepelte társasági tagságom ötvenedik évfordulóját, azon a napon, melyen életem nyolcvanhetedik évébe léptem. Ekkor nyertem felséges királyunktól is a legmagasabb elismerést és kitüntetést. E felekedő ünnepély alkalmával közelből és távolból elárasztottak engem üdvözlésekkel, jókívánatokkal, megemlékezéssel. Boldog volnaik, ha lehetővé tudnám tenni a lehetetlent: ha a rólam megemlékezők mindenikének személyesen előszóval tolmácsolhatnám tőlük köszönetemet. De ez azt most csak e néma sorokba zárva küldhelem királyunknak ezúttal a kifejtésével, hogy a megemlékezés ama jeleit hosszú életem teli évszakaiak virágai gyantát fogom örözni. — Miskolc, 1911 november 22. Lévay József.

— **Megsemmisített football mérkőzés.** A ma nap a Nagyváradi Athletikai Club football csapata mérte össze erejét a Debreceni Kereskedelmi Akadémizottak Sport Egyletével. Az eredmény 3:0 a debreceniek javára. Eme eredményt azonban a Magyar Labdarúgó Szövetség megsemmisítette, mivel a D. T. E. tagja, Fekete igazolatlanul játszott a debreceniek csapatában. A M. L. Sz. az újabb mérkőzést december 3-ra tűzte ki, mely délután 1 órakor kezdődik.

— **Bizottsági ülések az egyháznál.** A debreceni ref. egyház küldöttsége tegnap délelőtt 10 órakor Szele György lelkész elnökletével a Nagytemplomban elhelyezendő villamos lámpa helyének helyszíni szemlével való kijelölése érdekében gyűlésezett.

— **Születések.** Az elmúlt napon a m. kir. anyakönyvvezetőség az alábbi születéseket jegyezte be a kerület születési anyakönyvébe: Sándor Lajos ref. és Pálóczy Julianna ref.: János fia, Balcsó Ernő Ferenc építész rk. és Szűcs Sarolta Katalin rk.: Katalin leánya, Mocsár Sándor nyug. városi ör. ref. és Molnár Julianna ref.: Erzsébet leánya, Csillag András kisbirtokos ref. és Nagy Julianna ref.: Mária leánya, Szabó István napszámos ref. és Perjesi Erzsébet rk.: Erzsébet leánya, Kádár Borbála ref.: Ilona leánya, Tassi Miklós tanító ref. és Petrics Róza ref.: Béla fia.

— **Államsegély a községi leányiskoláknál.** A hivatalos lap mai száma terjedelmes kultuszminiszteri rendeletet közöl, amely a községi és felekezeti felsőbb leányiskoláknál alkalmazott igazgatók, rendes tanárok, rendes és segéd-tanítók fizetésének államsegéllyel való kiegészítését rendez és osztályozza, még pedig az eddigtilt eltérő módokat szerint. Ez újabb megállapítási módokatknak lényege az, hogy minden községi és felekezeti felsőbb leányiskolai igazgatóknak, rendes tanároknak, rendes és segéd-tanítónak az iskolafentartótól nyert fizetése ugyanazon minőségben töltött szolgálati ideje alapján ugyanolyan összegre egészítetik ki államsegéllyel, mint amennyit ugyanazon minőségben hasonló szolgálati idővel bíró állami felsőbb leányiskolai igazgatók, rendes tanárok, rendes és segéd-tanítók fizetés- és személyi pótlékképp tényleg élveznek. A hivatalos lap ezután taxatív sorolja fel az egyes fizetési fokozatokra eső államsegély nagyságát.

— **Hymen.** Kovács Sándor Farkas Irmát, Zsigócsik József Marsalkó Máriát eljegyezte.

— **A vonat kerekei alatt.** Szombathelyről írják nekünk: Kőszeg állomáson tegnap este félhat órakor a Szombathely felől érkező vonat ajtajából a mögötte állók leszorították Gregorits Julianna horvátországi 24 éves leányt. — Gregorits Julianna a sikós, nedves lépcsőn elcsuszott és a sínkre esve, a vonat kerekei alá került, melyek lábait roncolták össze. A községi kórházba szállították.

— **A Meteor villamos-színház** kiváló heti műsorával bemutatásra kerül a «Métóságos kisasszony szerelme», a kopenhágai udvari-színház világhírű művészeinek előadásával. — Látható kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken. Tisztelettel Csomór Gyula tulajdonos.

— **Felhívás az adófizetőkhez.** A városi adóügyi osztály a következő hirdetményt teszi közzé: A földadó kataszter kiigazításáról és a földadó százalékaának megállapításáról szóló 1909. évi V. t.-c. 6. §-a szerint a mivelségi ágakban beállott állandó jellegű változások, a földadókataszteri munkálatokba leendő bejegyzés végett 1910 január 1-től kezdődőleg mindenkor a vállalkozást követő 30 nap alatt, az érdekelte birtokosok által a városi adóügyi osztály birtoknyilvántartási hivatalában (földszint 5. sz.) bejelentendők. Ezen bejelentés elmulasztása jövedéki kihágást képez s az 1885. évi XXII. t.-c. 7. §-a alapján az 1883. évi XLIV. t.-c. 101. §-ában megszabott pénzbüntetést vonja maga után. Felhívainak ennélfogva az érdekelte birtokosok, hogy az 1910. év folyamán a földmivelsükben beállott állandó jellegű változásokat a fent jelzett hivatalban azonnal jelentsek be. Megjegyeztetik, hogy csak az állandó jellegű változások jelentendők be, mint például: új szőlők ültetése, erdősítés; erdők kiirtása, legelők, rétek, vagy nádasok feltörése; termő területeknek a talajviszonyok folytán terméketlen területe változása stb. Ugarban hagyott területek változás tárgyát nem képezik. Kétség esetén a fentjelzett hivatal ad felvilágosítást.

— **A «Vasárnapi Ujság»** december 3-iki száma szép képekben mutatja be a budapesti Népopperát, ja berlini magyar esküvőt a Szögyén-Marich családban, a zirci apátságot, Kernstock Károly lestményeinek kiállítását, a Sumurun előadását, a Vigszínházban, a Móríz Zsigmond-matinét, a lakásberendezési kiállítást, a római konzisztórium egy ülését a pápa jelenlétében, hadi repülőgépeket. Szépirodalmi olvasmányok: Kaffka Margit regénye, Szász Béla verse, Szébenyei József novellája, Atherton angoliből fordított regénye. Egyéb közlemények: Casals, a Budapesten járt világhírű gordonkaművész arcképe, Alexander Bernát színházi levele, tárcák, a hétről s a rendes heil rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyedévre öt korona, a «Világkrónika»-val együtt hat korona. Megrendelhető a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Eggetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a «Képes Néplap» a legolcsóbb újság a magyar nép számára, felvére két korona negyven fillér.

— **Lövöldözés a gyorsvonatra.** Nagy veszedelem fenyegette tegnap a komáromi gyorsvonat utasai. Vágójelző állomás előtt egy puska löveg süvített át a gyorsvonaton, keresztül-furta az egyik első osztályú szakasz ablakait és a másik oldalon kitépült, anélkül, hogy valakit megsértett volna. A zsúfolt szakasz utasai között valóságos pánik tört ki, amely csak akkor esenderedett le, mikor nyilvánvaló lett, hogy nem sebesült meg senki és a veszedelem elmúlt. A vizsgálót megindították.

— **Cigánybanda a törvényszék előtt.** Désről jelentik: Rostás György, Szilágyi János, Rostás Kozmán és Rostás Gyula magyarderszei rostakészítő cigányok ez év nyarán több megyére kiterjedő családi hadjáratot indítottak. A veszedelmes társaság, amelynek egyik tagja, Rostás Gyula lopás, súlyos testi sértés és család miatt nyolcszor volt büntetve, hisztérius emberektől pénzt csalt ki, azzal az ürüggyel, hogy majd kétszerannyi hamis bankót adnak vissza. Így többek közt Marosán Endre ponchidai földművestől 340 koronát, Tatár János magyarderszei lakostól 18 koronát, Hirsch József alóri kereskedőtől 100 koronát csaltak ki. Mikor rajtuk ütöttek, vesztegetéssel próbáltak menekülni s a csendőröknek 20—100 koronákat ígértek, ha futni engedik őket. Csalás és vesztegetés miatt a törvényszék 6—10 havi fogházra ítélte a cigányokat.

— **December szenzációja.** Fényes siker és általános meglepés mellett folyt le a Hajnal-Mulató decemberi új társulatának és műsorának debüje. Tegnap este az előkelő közönség szintűl megfőltötte a Hajnal-Mulató izléses, intim helyiségét és pompás hangulat uralta az egész estét. Az új tagok közül kiváltak: Fürst Szerafin szépen csengő, kellemes hangjával, Garai Maca, Holló Gita, Visontai Irén, Felfudy Olga, Stella Baby, Szegál Mici. A híres Gyöngyös-pár városjelenete valóságos elragadta a közönséget. A kitünő estét Vajdaly József jeles alakítása töltötte be.

— **Marconi új találmánya.** Rómából jelentik: Marconi Tobrukban legközelebb drótnélküli táviróállomást létesít, amely már magában foglalja a drótnélküli táviró feltalálójának legutóbbi nagy újítását. Marconi a szóban forgó újítást hazája javára akarja először értékesíteni.

— **Elektrotechnikai tanfolyam.** A debreceni magy. kir. állami fémipari szakiskolán az «elektrotechnikai tanfolyam»-ra oly nagy számmal jelentkeztek, hogy az intézet igazgatósága indokoltan látta a tanfolyamnak tervezett időnek eltérőleg előbb való megkezdését. Miként említettük, a tanfolyamot főleg azok részére tervezi az iskola, akik némi összefüggésben állnak a napjainkban már elterjedt elektromos berendezésekkel. Mint értesülünk, a tanfolyam már folyó év december hó 4-én kezdődik és azok, akik a tanfolyamot látogatni óhajlják, fenti napon este hét órákor jelentkezhetnek.

— **Erdei ünnepély.** A debreceni izraelita nőegyesület december hó 16-án, szombaton a Bika-szálloda dísztermében jótekonycéljaira látványossággal egybekötött erdei ünnepélyt rendez. Kezde este kilenc órákor. Jegyek előre válthatók Reiner Mór, Békés Lajos és Fenyő Sándor és Fia urak üzletében. Páholyokra előjegyezhetni az elnökségnél: Kossuth-utca 32. sz.

— **A husvét áthelyezése.** A Nunciaturán úgy tudják, hogy a pápa már legközelebb hullát fog kiadni a husvétnak április hónap első vasárnapjára való áthelyezéséről. Már a kereszténység első századaiban nagy viták folytak arról s az ellentéteknek a niceai zsinat vetett véget azzal a határozattal, hogy a husvét mindig arra a vasárnapra essék, amely a tavszí éjnapenyelőség után következő holdtörlével egybeesik. Ha ugyanerre a napra esnék a zsidó husvét is, akkor a keresztény husvétnak a következő vasárnapot kell megszentelni. A niceai zsinat határozata következtében tehát a keresztény husvét mindig március 22. és április 25-ike között válik ki. Azért fontos a pápa elhatározása, mert a husvét idejétől függ az egész év váltakozó ünnepeinek beosztása. A bulla állítólag már legközelebb napvilágot fog látni.

— **Iparosok gyűlése.** A debreceni kisiparosok és kiskereskedők ma este látogatott gyűlést tartottak Letzter József egyesületi elnök vezetésével. A gyűlésen a kisiparosok egy igen fontos ügyében intézkedtek. Nevezetesen a kisiparosok egyesülete egyik főfeladatának ismerte és vallja azt, hogy a kisiparosokat és kereskedőket kiragadja a szövetkezetekből, mely egyéni kvalitásukat nemcsak rontja, de a kiskereskedőknek anyagi romlását is elősegíti, másrésről pedig az, hogy tagjaiknak kisebb s kamálnélküli kölcsönt nyújthasson. Ezért kívánta a kiskereskedők egyesülete tagjainak önszegélyző egyesületet megalakítani. Az önszegélyző egyesület már megalakult s az alaptökét a tagok befizették. A tegnapi gyűlés az egyesület alapszabályait s a jövőben követendő eljárást alapították meg.

— **Megakadályozott késeiés.** Nagy botrányt rögtönöztek az este a Deák Ferenc-utcán. Bodán Gyula, Oltyán Gerzson és Mester Lajos: mindnyájan foglalkozás nélküli csavargók. Bodán Gyula összeveszett két társával. A veszekedés tettelegessé fajult, miközben Bodán kést rántott és azzal támadt társaira. A vérontást két derék rendőr: Szarka és Karikó akadályozták meg, akik az utcai botrány okozóit bekísérték a rendőrségre. Most már a rendőrség hűvösen csillapodnak a hevesvérű csavargók.

— **Hirdetés.** A «Szvetics»-intézet tulajdonát képező Piac-utca 43. számú 589 négyszögöl területű házastelek az egyházmegyei hatóság 3691—1911. sz. a. kelt határozata értelmében eladatik. Venni szándékozók irásban foglalják az ajánlataikat folyó év december 8-ig bezárólag a bírósághoz nyújtsák be. A beérkezett ajánlatok fölött végérvényesen az egyházmegyei hatóság dönt. Debreceni 1911. december 2-án. Gróf Ferenc prépost, kanonok, plebános.

— **Halálozások.** A tegnapi nap fojgáman az alábbi elhalálozások történtek: özv. Pál Istvánné ref. 83 éves, Székely Jánosné ref. 37 éves, Nagy Gábor ref. 58 éves, Széll Mária ref. 9 napos, Bundi Juliánna ref. 5 hónapos.

Marosvásárhelyi ügyvédi vizsgára, Kolozsvári jogi vizsgákra

rövid idő alatt eredményre vezető módon előkészít:

Dr. POLCZ REZSŐ ügyvéd

jogi szemináriuma s jogalkalmazást tanító intézete

Kolozsvár, Egyetem-utca 7. szám.
Ügyvédi vizsgára kizárólag ügyvéd-szakértők készítenek el.

TÁVIRATOK.

MEGHUSULT KOLOSTORABLÁS.

Berlin, dec. 1. Pétervárról táviratozzák: A titkos rendőrség letartóztatott huszonhat forradalmi diákot és diáknőt. Az a vád ellenük, hogy ki akartak rabolni egy kolostort s el voltak rá szánva, hogy ellenállás esetén kiirtják a kolostor lakóit.

A BÁN MERÉNYLŐJE.

Zágrab, dec. 1. A bíróság ma folytatta Maitausek gyógyszerész, a bán támadója pörének tárgyalását. Bár ma délelőtt már vádbeszédre került a sor, ítélet csak hétfőre várható, mert a védő ma délutáni beszéde után még aktákat olvasnak fel és egyéb formások is hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a tárgyalás még három napig tartson.

ÚJ CSAPATOK A HARCTERÉN.

Milona, dec. 1. Napok óta olyan a város, mint valami nagy haditábor. Az utcákon nyüzsgő a katonaság. Az északi helyőrségekről itt vonják össze a csapatokat, amelyek sűrű egymásután indulnak Tripoliszba. Ma is kétezer embert küldenek el innen s újabb lovasezredeket és tüzerütegeket várnak északra, amelyek holnap jnnek öide. A katonákat és a tiszteket ünnepli a nép.

Ingatlanok forgalma.

Fehér István és Poroszlai Károly veszik Kovács Sándorné Kut-utca 84. sz. házat 6000 kor.

Szántó Győző és Hajdu Imre veszik if Csengeri Ignác és neje Blau Regina 400 nöl Hatvan-utcai kert szőlőjét 3850 kor.

Dr Burger Péter és Gáspár Géza veszik Kolozsvári József és neje Végh Juliánna saktarti szőlőjét 14000 kor.

Szántó Győző és neje Gerber Eugénia veszik Parti Ferencné Róth Lujza és társai Hatvan-utca 11. sz. házat 19500 kor.

Kis Gergely és neje Kovács Juliánna veszik Szűcs Jánosné Kulcsár Sára és társai Pacsirta-utca 50. sz. házat 10800 kor.

A vihar.

Orosz eredetű fordította RÓBERT OSZKAR.

14.

Folytatás.

— Tudod azt is, miért történik az egész?

— Ki tudhatná? — felelt a kocsis bizonytalanul és megint fejéje fordult. Ugy mondják, a matrózok meg a sztrájkoló munkások lázítják a népet...

— Ugy? Oh, te... — mondta Lawrenko keserű gunnyal.

— Igen, felingerlik őket... Ha csendben maradnának... — de így, mit nem akarnak!... Azt mondom: Fűtjölök erre a népségre... és ezzel leván.

A kocsis arca eltorzult és hangjából érzett, hogy megvetően lintorította el.

— Jobb életet akarnak, — szölt Lawrenko. — Elkéne ez neked is. Tán meg vagy elégedve a soroddal?

— Már hogy is lehetnék?!... A magamfajta embernek nehéz az élete... Hogy csak egyet mondjak...

— No látod! — szakította félbe Lawrenko. — Te is nyomorban lézengesz.

— Az Lizony természetes. Az élet nem fenékig tejföl. Ez már így van, de azért élni csak lehet.

— Hogy is lehetne, — vetette ellen Lawrenko szomorúan és bosszusan.

— Ejjel-nappal itt ülsz a bakon... Egész megpuposodtál már és még mindig tovább görnyedsz a munkában. Egyebet se látsz, mint hideget, éhséget, meg a ló farkát. Ide-oda rándogatsz mindenki, fürdőbe menni sincs idő... — Hiszen majdnem hogy felesznek a férgek és te még azt mondogod, hogy élni csak lehet... Ugyan, hát élet ez?...

A kocsis hátrafordult és értelmetlenül, zavartan és féltéken tekintett reá.

— Ugy én, az élet... Ha nagyon megnézzük, igazán borzasztó ez, uram, de már úgy gondolom, akár jó, akár rossz, — élni csak muszáj...

Mindketten hallgattak. A kerek ismét hangosan és egyedül verve fel a csendet, dörömböltek a kövezeten. Aztán valahoi egy ajtó csikordult. A kocsis befordult az egyik utcába és egy templom előtt háadt el, mely sötétbe olvadó vonalakkal látszott a fekete fák mögöl. A kocsisnak és Lawrenkonak meg voltak a maguk gondolatai és egymásnak idegen, néma, reménytelen és megtört alakjukon és a sovány, osztoverre gebén, mely türelmesen és azátatosan húzta igóját, sok bánat és vigasztalanság áradt el.

Közvetlen Sarnitzki doktor háza előtt a kocsis mélyen felsóhajtott s hákan dörmögte:

— Élni csak muszáj, uram!

Lawrenko nem felelt.

A doktor nehézkesen szállott le a kocsiról a sötét kapualjban és fizetett. Egy pillanatra összenéztek. Lawrenko mondani akart valamit, de nem szölt és a kapuhoz lépett. A kocsis elindította a lovat és a kocsis lassan görgött végig a kövezeten.

Mintha egy gyatra, erőtlen fereg kuszna odább az éjszakában.

IV.

A kapualjban hideg, sivar sötétség szállott meg. A csengettyűnek a bezárt, néma kapu mögöt busan elhaló hangja leverően hatott. A kapu sokáig zárva maradt. Minden csöndes, mint a temető. Ez a hasonlat jutott Lawrenko eszébe és lelkeében megint szomorúság és aggodalom sajgott. Elviselhetetlennek érezte a sötétséget; mintha mindenfelől valami alaktalan nagyszörnyeteg cammogna felé.

Végre zaj hangzott a kapu mögöl és halk női hang kérdezte:

— Ki az?

Ugy hangzott ez, mintha a távolból jönne és lágyan izgalmas hangzásáról tudni lehetett, hogy fiatal, félték fehérszemélytől ered. Lawrenko hama felerlét, szaviank nyugodt és barátságos színt iparkodott adni. Aztán lassan kinyílt az ajtó s fénycsik vetődött az arcába. A félfához támaszkodva takaros, üde szolgálóleány mosolygott rá. Szontyolódott s egyben kacér pillantással eresztette be. Az első szoba küszöbéről Sarnitzki árnyéka nyult el, aki kissé előrehajló nyakkal nézett ki a homályba.

— Wladimir Petrovics, megbízásom van a számára, — mondta Lawrenko, aki a szobából lépett és letette felöltőjét.

— Igen... igen, tudom már... — morgogta Sarnitzki indulatosan és pompás szépségű, egészséges arca különös, sötéte ellenséges kifejezést vett. Izmos nyakának rándulása, — mely göndör, fekete hajban futott tovább — noha mindjárt megfordult, szembeszökően fejezte ki ugyanazt. Lawrenko finom és biztos érzéke azonnal tisztába jött jelentésével.

Folytatjuk.

Főmunkatárs VOITH GYÖRGY.

Figyelmeztetés.

AZ ÉRMELLÉKI TAKARÉKPÉNZTÁR 1911. évi február 12-én hozott közgyűlési határozata értelmében az, aki az új részvények vételárát az 1911. évi december 31-ig be nem fizeti, a részvény aláírásból szerzett összes jogait és az esetleg addig belizetett összeget elveszti. Figyelmeztetjük tehát a részvényjegyzőket, hogy a most ismeretett jogkövetkezmények terhe alatt fizetési kötelezettségüknek a folyó évi december 31-ikéig tegyenek eleget.

Székelyhid, 1911. évi nov. 28 án.

Érmelléki Takarékpénztár igazgatósága.

CIGARETTÁZÓK!

Egyesüljétek a cigaretták őrési áremelésé miatt! Ne sajnáljátok a kis fáradságot! — Töltsétek

Jacobi Antinicotin-hüvelyeket,

vagy „**OTTOMÁN**“ (törökfej)

és „**TIP-TOP**“ aranyzopókás cigarettapapírt.

Neubauer János

sodronyműgyáros

a Stenczinger-ház lebontása miatt
irodahelyiségét és raktárát

a gyártelepre helyezte át.

Debreczen, Rétmalom-utca 2. sz.

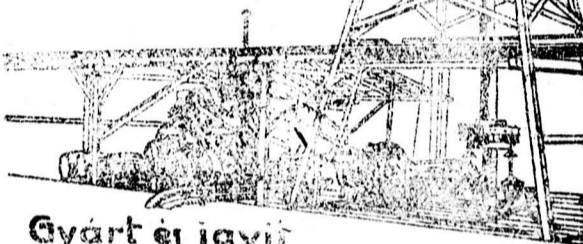

APP HENRIK
MÉLYFŰRÁSOK
magyar részvényrészvényosa
BUDAPESTEN

Croda: Gyár:
V. Bolygory-utca 3. | X. Kőbányai út 41.
Telefon: 119 15 (Budapest) | Telefon: 157 72

ELVÁJAL
MINDENNEKÜL-FÖRÖGÖNYAT

a legnagyobb mélységig
minden célra

Gyárt és javít
MÉLYFŰRÁSI GÉPEKET, SZERSZÁMOKAT
ÉS ESZKÖZÖKET.

Legjobb referenciák!

Alulírott czégnél

Karácsonyfák

kaphatók a következő árakban:

1 métertől 1.50 méterig	—	80 kor.
1.50 " 2	"	1. " "
2 " 3	"	1.50 " "
3 " 4	"	2. " "
4 " 5	"	3. " "

Az árak UNGVÁR állomáson vagonba rakva értendők.

Megrendelés esetén az összeg egyharmad része előlegül beküldendő, míg a maradvány összeg utánvétellel lesz elszámolva.

GELSEI GUTMANN IZIDOR
faipar vállalata. UNGVÁR.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsősorban kénes hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénasavas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredménnyel használtatnak főleg csuszosbántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés ntányos árak. — Gyógy- és zenedíj nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az igazgatóság.

HUNNIA

Műterem képei, levelezőlapjai

Szépek, olcsóak, tartósak.

Műterem: Csapó- és Piacz-utca sarok.

Apró hirdetések.

Tíz szög 50 fill., minden további szög 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Hölgyeim! Legjobb korban levő garzon, vagyos gavallér uri ember, figyelmes diskkrét állandó barátja lenne **Debreczenben** esetleg **vidéken** lakó leány vagy fiatal kellemes asszonynak; csakis névvel ellátott levelet kérek e lap kiadóhivatalába. „Szabolcsi ábránd” jeligére.

C SINOS HIVATALNOK független úrnő ismerettségét keresi, kit anyagilag támogatna. — Leveleket «Franci» jeligére kiadóba kérek.

KIADÓ LAKASOK. Csapó-utca 10. szám alatt udvari lakás, az emeleten egy vagy két szoba butor nélkül kiadó. Értekezhetni Csapó-utca 10. az emeleten.

Kókusz-zsir, kóser, legfinomabb gyártmány, libaszirt fölülmulja. Főzéshez, sütéshez kiváló. Önkilós postadoboz franko 7.50. Kókuszvaj 8 korona. Pollacsek Fülöp és fia Nyirbátor.

Három, esetleg 4 szobás utcai modern uri lakás 1912 május 1-től kiadó Darabos-utca 7. sz. alatt.

Zengetőzik ön? 3 korona havi előfizetéssel legjobb és legújabb zeneműveket kölcsönöz Országos hangjegykölcsönző intézet, Andrásy-ut 47. Tessék prospektust kérni.

Csizmadia mesterek csizmaszárba való papiros kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piac-utca 12.

Lovak

télen síkoe utakon is megtanulják munkaképességüket a Leonhardt
L. CO. védjeggyel ellátott
eredeti-M-sarkok
által.
Az eredeti-M-sarkok minden tekintetben
régóta beváltak és használatban a
legjobbok.

Meteor Villamos színház

Bocska-tér 10.

Legkellemesebb szórakozó hely.
Debrecen város közönségének

Előadások kezdete Vasárnapokon:
3-5-ig, 5-7-ig, 7-9-ig és 9-11 óráig.
Hétköznapokon . . . . . 7-9 óráig.
9-11 „

Özv. Dankó Béláné és Társa temetőkezesi vállalkozók.

Telefon szám nappal 322. (Kossuth-u. 15.) — Éjjel 66. sz. (Péterfia-u. 70).

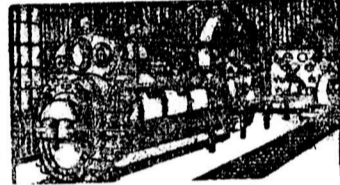
Szives tudomásul! Tisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy temetőkezesi intézetünket a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk új gépezetekkel felszereltük fel. Teljes szobabehúzásokat új szabadalmazott készülékünkkel (esetről-esetre tertőtlenítve) teljesen szegék nélkül végezzük. Temetőkezesi, hullaszállításokat (Crematoriumba is) személyes felügyelet és közreműködés mellett végzünk. Elvünk a tisztességes verseny. A gyásos házaknál kegyelettel és nem telakodnak. Csakis személyes meghívásra jelentkezünk temetéseket felvételre végelt.

Tisztelettel

Özv. Dankó Béláné és Társa temetőkezesi vállalkozók.

Brüsszel és Buenos-Aires 1910: 3 Grands-Prixes.

— Az eredeti Wolf szerkezetű —
szab. túlhevített gőzzel működő lokomobilok

szelvénymentes szabatosági vezényművel, 10-300 lóerőig terjedő teljesítménnyel, igen nagy gazdaságosságuk, kiválóáguk és könnyű kezelésük által elismert világhírdék és minden üzem részére a legelőnyösebb erőforrást képezik.

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU

Magyarországi képviselő: **BOROS ARTUR** okl. gépészmérnök
Bollenbiller u. 32.

Osszgyártás 800,000 lóerőn felett.

Ujjonnan berendezett

Papír, Író- és Rajzszer-

:: kereskedésomben ::

Piac- és Csapó-utca sarkán

:: (a Takarékos és Hitelintézet
ujjonnan épült palotájában.) ::

Üzleti könyvek

Irodai felszerelések

Csemagos,
Bobozos
és Családi

Levélpapírok

☛ jutányos árban beszerezhetők. ☛

Teljes tisztelettel

HOROVITZ ZSIGMOND.

Piac-utca 12.

TELEFON 330.